

Autonomní zbraňové systémy v mezinárodním humanitárním právu

Abstrakt

Rozvoj moderních technologií v posledních letech se nevyhnul téměř žádné oblasti mezinárodního práva, přičemž zvláště v kontextu ozbrojených konfliktů může mít dalekosáhlé důsledky pro aplikaci nejen celé řady zavedených norem mezinárodního humanitárního práva, ale také norem mezinárodního trestního práva či norem upravujících mezinárodněprávní odpovědnost. Mnohé státy v současné době věnují svou pozornost intenzivnímu vývoji vysoce sofistikovaných zbraňových systémů s autonomními prvky, do jejichž ovládání se postupně stále větší měrou zapojují počítačové systémy na úkor lidského faktoru. Takové autonomní zbraňové systémy (AWS) mohou zásadním způsobem ovlivnit charakter budoucích ozbrojených konfliktů, a přestože tyto systémy již dávno nejsou nováčkem na mezinárodní scéně, nadále vzbuzují napříč mezinárodním společenstvím i odbornou veřejností rozporuplné reakce.

Tato disertační práce má ambici poskytnout čtenáři co nejucelenější vhled do problematiky vývoje a použití AWS v kontextu ozbrojených konfliktů. Práce je rozdělena do šesti částí. První část vymezuje základní terminologii vztahující se k AWS a vysvětluje vnímání a fungování autonomie v kontextu zbraňového systému, aby připravila půdu pro další části práce. Následující čtyři části práce tvoří její analytické jádro. Práce konfrontuje AWS s pravidly mezinárodního humanitárního práva, jež upravují prostředky a způsoby vedení války, s cílem určit, za jakých podmínek a v jakých situacích mohou AWS těmto pravidlům vyhovět. Dále se práce dívá na AWS optikou povinnosti provádět právní rozbor nových zbraní. Ta bývá často označována za hlavní preventivní nástroj zajišťující, aby do ozbrojených konfliktů nebyly nasazovány zbraně odporující substantivním normám mezinárodního humanitárního práva. Pátá část práce rozebírá základní režimy odpovědnosti, jež mohou nastoupit v důsledku případného použití AWS v rozporu s mezinárodním právem. Závěr je věnován aktuálnímu vývoji na mezinárodní scéně. Práce nabízí shrnutí diskuze na hlavních mezinárodních fórech, která se tématu věnují, a představuje možné varianty směru, jakým by se mohla ubírat případná mezinárodněprávní úprava problematiky.